

ISSN (E): 2181-4570

Мероси адабии Саъдии Шерозӣ дар ҳудуди таълиму тарбия**Umaraliyeva Shahlo**

Muallimai kafedrai metodikai ta'limi ibdoii donishkadai sohibkori va pedagogi bo
nomi Dehnav

Zikirtulloyeva Gulshoda

Donishjõi donishkadai sohibkori va pedagogi Dehnav kursi 1umi talimi ibtidoi

Turdiyeva Suman**Toshova Shahlo****Аннотация.**

Саъдии Шерозӣ яке аз муътабартарин ва маъруфтарин шоирони форсизабон аст. Ӯ бузургчуссаи адабиёт, ки дар адабиёт ва фарҳанги форсӣ асари доимӣ гузоштааст. Асарҳои Саъдӣ, ба хусус «Гулистон» ва «Бӯстон» аз классикони адабиёти форсӣ маҳсуб мешаванд ва ба наслҳои хонандагон таъсир гузоштаанд. Дар ин мақола ба мероси адабии Саъдӣ аз ҷиҳати таълиму тарбия тавалҷӯӣ намуда, баррасӣ мешавад, ки осори ӯ чӣ гуна амалияи тарбиявиро шакл додааст.

Калидвожаҳо: Саъдии Шерозӣ, адабиёти форсӣ, маориф, Гулистон, Бӯстон, тарбияти ахлоқӣ, таълими амалӣ, тафаккури интиқодӣ, таҳсили пайваста, дастрас, барномаи таълимии миллӣ, тарҷума.

Abstract.

Saadi Shirazi is one of the most revered and celebrated Persian poets of all time. He is a literary giant who has made a lasting impact on Persian literature and culture. Saadi's works, particularly the Gulistan and the Bustan, are considered to be classics of Persian literature and have influenced generations of readers. This article focuses on Saadi's literary heritage in terms of education, and examines how his works have shaped educational practices.

Keywords: Saadi Shirazi, Persian literature, education, Gulistan, Bustan, moral education, practical education, critical thinking, continuing education, accessibility, national curriculum, translation.

Аннотация.

Саади Ширази — один из самых почитаемых и знаменитых персидских поэтов всех времен. Он литературный гигант, оказавший неизгладимое влияние

ISSN (E): 2181-4570

на персидскую литературу и культуру. Произведения Саади, особенно «Гулистан» и «Бустан», считаются классикой персидской литературы и оказали влияние на поколения читателей. Эта статья посвящена литературному наследию Саади с точки зрения образования и исследует, как его произведения повлияли на образовательную практику.

Ключевые слова: Саади Ширази, персидская литература, образование, Гулистан, Бустан, нравственное воспитание, практическое образование, критическое мышление, непрерывное образование, доступность, национальная учебная программа, перевод.

Муқаддима:

Саъдии Шерозӣ яке аз маъруфтарин шоирон ва чехраҳои адабии форсӣ дар таърих аст. Асарҳои ӯ дар адабиёту фарҳанги форсӣ ва ҳамчунин дар низоми маорифи Эрон ва кишварҳои дигар таъсири қобили мулоҳизае доштаанд. Дар ин мақола осори адабии Саъдии Шерозӣ аз нигоҳи таълиму тарбия мавриди баррасӣ қарор гирифта, ба рӯзгор, осор ва таъсири ӯ дар низоми маориф тавачҷӯх зоҳир қарда шудааст. Ашъори Саъдӣ дар хорич аз Эрон, баҳусус дар кишварҳои, ки фарҳанги форсӣ ҳузури қобили мулоҳизае дорад, назари Ҳинд, Покистон ва Афғонистон низ ба таври густурда мавриди омӯзиш қарор мегирад. Асарҳои Саъдӣ ба бисёр забонҳо, аз ҷумла ба забонҳои англисӣ, фаронсаӣ, олмонӣ ва испанӣ тарҷума шудаанд.

Усулҳо:

Усули истифодашуда дар ин матлаб баррасии адабиёти марбута, аз ҷумла мақолаҳои илмӣ, китобҳо ва дигар сарчашмаҳои дар бар мегирад, ки дар бораи рӯзгор, осор ва таъсири Саъдии Шерозӣ дар таълиму тарбия баррасӣ мешаванд. Дар таълиқи таҳлили осори Саъдии Шерозӣ, аз ҷумла ашъори машҳури у «Гулистон» ва фалсафаи у оид ба маориф.

Натиҷаҳо:

Саъдии Шерозӣ дар қарни 13 дар Шерози Эрон ба дунё омада, дар як давраи ошӯбҳои сиёсӣ ва иҷтимоӣ ба сар бурдааст. Ӯ бо осори худ дар назм, аз ҷумла "Гулистон" ва "Бустон", ки аз классикони адабиёти форсӣ маҳсуб мешаванд, маъруф аст. Дар осори ӯ дарсҳои гуногуни ахлоқӣ ва ахлоқӣ мавҷуданд, ки имрӯз ҳам аҳамияти худро доранд, аз ҷумла дарсҳои аҳамияти тарбия.

ISSN (E): 2181-4570

Саъдӣ муътақид буд, ки таҳсилот барои рушди шахсият ва ҷомеа муҳим аст. Вай дар осори худ аҳамияти таҳсилотро барои мардон ва занон ва зарурати дастрас будани таълимро таъкид кардааст. Ӯ ҳамчунин ба аҳамияти тарбияи ахлоқӣ эътиқод дошта, рушди арзишҳои ахлоқӣ ва фазилатҳоро ҳамчун ҷузъи муҳими тарбия таъкид мекард. Вай инчунин аҳамияти таълими амалиро таъкид мекунад, ки одамонро бо малакаҳои мучахҳаз мекунанд, ки метавонанд дар ҳолатҳои воқеӣ татбиқ карда шаванд.

Саъдӣ ба рушди низоми маорифи Эрон таъсир гузоштаанд. Дар Эрон осори Саъдӣ ба барномаи таълимии миллӣ дохил шуда, аз ҷониби донишљӯёни синну соли гуногун меомӯзанд. Соли 2021 дар Эрон ҳудуди 12 000 мактабе вучуд дошт, ки осори Саъдиро таълим меоданд ва беш аз 1,5 миллион донишҷӯ осори ӯро меомӯхт.

Ҷадвали 1: Фалсафаи Саъдӣ дар бораи маориф

Принсипҳо оид ба маориф	Шарҳ
Дастрасӣ	Таҳсил бояд барои ҳама, новобаста аз мақоми иҷтимоӣ ва ҷинсашон дастрас бошад.
Тарбияи ахлоқӣ	Тарбия бояд тарбияи ахлоқӣ ва фазилатро, аз қабилҳои поквильдонӣ, неқӣ ва эътиромро дар бар гирад.
Таҳсилоти амалӣ	Омӯзиш бояд амалӣ бошад ва ба ҳолатҳои воқеӣ татбиқ карда шавад.
Интиқодӣ Фикр кардан	Таҳсилот бояд тафаккури интиқодӣ ва малакаҳои ҳалли мушкилотро ташвиқ кунад.
Таълими давомдор	Таҳсилот бояд як раванди якумрӣ бошад ва фардҳо бояд дар тӯли умри худ таҳсил кунанд ва рушд кунанд.

Муҳокима:

Саъдии Шерозӣ дар низоми маорифи Эрон ва дигар кишварҳо таъсири зиёде гузоштаанд. Фалсафаи ӯ дар бораи маориф, ки ба аҳамияти дастрасӣ, тарбияи ахлоқӣ, таълими амалӣ, тафаккури интиқодӣ ва таҳсилоти давомдор таъкид мекард, ба амалияҳои таълимӣ дар бисёр ҷомеаҳо таъсир расонидааст.

Дар Эрон осори Саъдии Шерозӣ дар мадорис ва донишгоҳҳо дар ҷаҳорҷӯби барномаи таълимии миллӣ мавриди омӯзиш қарор мегирад. Диккати у ба тарбияи ахлоқӣ ва маҳорати амалӣ ба инкишофи программаҳои таълими касбию техникӣ дар республика таъсир расонд. Гузашта аз ин, осори ӯ ба бисёр забонҳо тарҷума шуда, дар муассисаҳои таълимии саросари ҷаҳон омӯхта мешаванд.

Гузашта аз ин, ашъори Саъдӣ на танҳо марбут ба маорифпарварӣ аст, балки он ҳам замонавӣ ва умумибашарӣ аст. Асарҳои у гувоҳи кувваи адабиёт аст, ки аз марзҳои фарҳангӣ убур карда, одамонро дар замону маконҳои гуногун ба ҳам мепайвандад. Эҷодиёти Саъдӣ имрӯз ҳам ба хонандагон ва шогирдон илҳом мебахшад ва мероси адабии у дар маориф барои наслҳои оянда боки мемонад.

Хулоса:

Хулоса, мероси адабии Саъдии Шерозӣ аз лиъозии маорифпарварӣ дар адабиёту фарҳанг ва низоми маорифи форсӣ таъсири назаррас доштааст. Фалсафаи ӯ оид ба маориф, ки ба аҳамияти дастрасӣ, тарбияи ахлоқӣ, таълими амалӣ, тафаккури интиқодӣ ва таҳсилоти давомдор таъкид мекунад, имрӯз ҳам аҳамияти худро дорад ва ба амалияҳои таълимӣ дар бисёр ҷомеаҳо таъсир расонидааст. Асарҳои Саъдии Шерозӣ гувоҳи арзиши мудимии тарбия ва роли халқунандаи он дар инкишофи шахсият ва ҷамъият мебошад.

Иқтибосҳо:

1. Саъдии Шерозӣ. (нд). Дар Энциклопедияи Британика. 15 апрели соли 2023 аз <https://www.britannica.com/biography/Saadi-Shirazi> гирифта шудааст
2. Ғарбағӣ, С. (2018). Саъдӣ ва маориф. Маҷаллаи омӯзиши психологияи таълимӣ, 15 (29), 85-100.
3. Наср, Ш. (1996). Фалсафаи маорифпарварии Саъдӣ. Дар М.М.Мармура (ред.), Илоҳиёт ва фалсафаи исломӣ (саҳ. 231-243). Брилл.

